

27. jun. 1845

FAKTA

Dato:
27. jun. 1845

Sidetal:
Dagbog F, side 8-14

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19997

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
71-75; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 317-320

TRANSSKRPTION

Fredag 27 Juny

Jeg hører, at Calame¹ er ikke her i Byen; han er paa Landet, ham havde jeg gjerne seet. – Nu skal jeg forsøge at komme ind i Hr Duvals² Huus, hvor der er en Samling af Malerier, der skal være ret betydelig. Place St Maurice.

Mr Duvals Samling. Place St Maurice.

I Mr Duvals eget værelse var ogsaa en Deel Billeder men dertil var intet Catalog. Paafaldende var mig et gammelt Billed i 3 Feldter, samt et •10• Portrait, en staaende Portraitfigur og et Frugt-Stykke, som vel kunde være af de Hem(?)

Dette var tilvisse en udvalgt lille Samling, Ophængt i 4 ikke store Værelser, der ikke udmærkede dem ved nogen som helst Pragt. Meublerne vare nette og beqvemme og man saa det var en velhavende Mands Bolig, men Malerier og Skulpturer var dog det, der dominerede. Her var adskillige Marmorsager, men Sligt forstaaer jeg endnu alt for lidt, til at jeg kan have nogen Mening derom. Billederne vare næsten alle fortræffeligt conserverede, og endnu den Samling, som meest har behaget mig af alle dem jeg paa Reisen har seet. Hvad det dog maae være en Glæde at kunne samle saadanne Sager om sig. Man saa ogsaa at Eieren glædede sig ved sine smaa Skatte. Der var foruden et Catalog, indrettet som Tabellerne i vort Galleri i Kjøbhvn, tillige en Suite af Raderinger og Kobbere af alle Billederne; men disse Ting vare for en stor Deel maadeligt gjort. Familien var paa Landet, saa jeg kunde ganske uforstyrret hengive mig til denne Nydelse, en uventet Erstatning fordi jeg ikke faaer Calames Værksted at see, men maa nøies med hans ene Billed i Musæet.

1 Franc– gav jeg en gammel Kone, som lukkede mig ind. Derpaa gjorde jeg en lille Spadseretur udenfor Byen paa den Kant, hvor man har kjønne Udsigter til Bjergene; men kun et Par Steder kunde jeg see •11• Sneen paa Toppene. I Eftermiddag skulde jeg afgive Brevet til Mademoiselle Purari⁴ fra Fru Frølich;⁵ jeg hører at Professoren er nylig død. Og da tænker jeg at gjøre Touren til Mont Blanc. –

For en lille Pibe, Tobakspung og Frictionsfidibusser. 1 Fr 18 Sous
Det er en Fornøielse at komme i disse franske Boutiker; Alt er saa nydeligt, og man bliver saa net og forekommende behandlet, at det næsten mere ligner et Besøg. Jeg har med Fornøielse seet ind i Modeboutikkerne ved at gaae forbi, og der seet mange nydeligt klædte unge Damer ved Sybordene, det Hele saa elegant, at det maa i høi Grad frappere den tarveligt vante Nordbo. Enkelte Værksteder ere ganske aabne, saa man fra Gaden kan see Virksomheden derinde; saaledes en Sadelmager, for hvis Værksted der slet ingen Dør var, men det Hele kun som et aabent Rum. Idag skinner Solen og forhøier endnu mere det Pyntelige, Festlige, som Synet af Genf virkelig har i høi Grad. Dog er det ikke det, jeg ønsker at see paa min Reise; Luxus kan vel blænde men aldrig indtage mig, og jeg

længes atter efter den fri Natur oppe mellem de høie Alper. Der vil jeg vandre drømmende og med stille Henrykkelse betragte Skaberens vældige Værk; maaskee atter vende her tilbage for at gaae med Dampskib over Marseille og Middelhavet, da jeg frygter en Reise i Italien uden Kjendskab til Sproget; jeg seer, hvor be- •12• sværligt det alt her er, og fransk er mig dog saa langt mere bekjendt ; men det er med den største Anstrængelse at jeg kan gjøre mig forstaaelig og forstaae de livlige, hurtigt talende Folk her. – Paa Gaderne seer jeg en Mængde Muuldyr, broget udpyntede, smaae Æsler af forskellige Farver og mange maleriske Kjøretøier. Livet har alt faaet mere [overstreget: det] |den| sydlige, offentlige Karacteer; paa Gaden lader man sine Støvler pudse, om man vil, Damerne gaae med Strikketøi paa Promenaderne. Fortougene ere for en stor Deel belagte med Asphalt, vi er langt tilbage; her har man det i kjønne Mønstere. Rhonen flyder med rivende Fart gennem Byen, og over den fører flere nette Broer, en meget lang, for Enden af hvilken ligger et uhyre Hotel. |de Berghen?|

Det er sandt: paa et Staffeli hos Hr Duval stod et Billed af Greuze⁶ med fire hele Figurer, hvad jeg ikke før har seet af ham. Men det forbausede mig ved sin Svaghed: Dertil var Moderens og de to Børns Hoveder ganske i samme Stilling, hvad der gjorde en yderst ubehagelig Virkning.

En uventet Glæde. Naar jeg med utrolig Møie har bragt en fransk Sætning til Verden, og den er forstaaet, da er det ganske moersomt at høre med en Hastighed, som ingen dansk •13• Tunge kunde opvise Mage til (med mindre det skulde være Ole Knudsens): oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! monsieur! – Saaledes kom jeg nu ud til Professor Puéraris's Familie med et Anbefalingsbrev fra Fru Frölich, og da jeg en Stund havde arbeidet i det franske, indtil jeg stod ret solide og urokkelig, udbrød jeg halv fortvivlet: ne parlez vous pas allemand, mademoiselle? – Nei! men jeg taler dansk, sagde hun. Professoren er nylig død, saa de to Døttre traf jeg meget nedslaaede, men de underholdt sig venligt med mig en Timestid, hvorpaa jeg atter gik ud i en Verden, hvor jeg ikke gjælder stort mere end de Umælende. Jeg kan næsten faae Taarer i Øinene, naar jeg tænker paa Steen Blichers: en Landsbydegns Dagbog, hvor han vil lære fransk for at høre hvad Frøkenen siger. Jeg bliver blød om Hjertet, naar jeg tænker paa de hjemlige Toner; min lille Visebog⁷ skal med i Randselen, som alt er pakket til Reisen imorgen til Mont blanc og Chamonix. – Da jeg atter gik ind til Byen var jeg ude paa Rosseaus Ø, hvor der staaer en Billedstøtte til hans Minde. – Paa Veien skinnede Mont blancs snedækte Top overordentlig brillant; man sagde mig: det betyder mere Regn, o vee!

•14•

17 Sous for Cigarer til Bjergene.

4 Fr 10 – for at faae Passet viseret af den sardinske Minister

9 – 10 – for imorgen at kjøre til Chamonix

10 – Drikkepenge til Pigen i le grand Aigle.

15 – 50 Centimer for to Dage og 3 Nætter i hotel du grand aigle, den Ørn har slaaet en slem Klo i mig; jeg som søgte la balance, Retfærdigheden selv; men der var det vel ikke gaaet mig stort bedre. Jeg arme lille Unge, som Betty⁸ i Vallekilde sagde, da hun sad i Gyngen. Hvordan skal det dog slaae til? –

¹ Alexandre Calame (1810-1864), schweizisk landskabsmaler.

² François Duval (1776-1854) var tidligere hofjuveler ved zarhoffet i Skt. Petersborg og var i 1816 vendt tilbage til Genève med en omfattende kunstsamling, som han siden solgte på auktion i London i 1846.

³ Lundbye henviser formodentlig her til en af de tre Rafael-kopier, som C.A. Jensen udstillede på Charlottenborg i 1845.

⁴ En datter af den schweiziske professor Marc-Nicolas Puérari (1766-1845), der i årene 1794-1820 havde haft ophold i København

⁵ Antagelig Pouline Vilhelmine Frølich, f. Tutein (1789-1881), mor til vennen Lorenz Frølich.

⁶ Jean-Baptiste Greuze (1725-1805), fransk maler.

⁷ Visebogen findes i Det kgl. Bibliotek, NKS 4201, II, 4°.

⁸ Elisabeth "Betty" Bonnevie (1835-1907), Lundbyes kusine, datter af hans morbror Honoratus Bonnevie, sognepræst i Vallekilde.

25 Gertien
1 Franc
1 Franc-
Drinkpenge i Musée Neth.
for Gæleget
for en mgt. lig Peltu Tekst, som jeg snart skal omgive.

Freday 27 Juni

Jeg hører, at Calame er i byen her i Byen,
han er paa Landet, han havde jeg gjornet seet.
— Nu skal jeg forsøge at komme ind i Mr.
Lival's klæde, hvor der er en Samling af
Malerier, der skal være ret betydelig. Place
St. Maurice.

Mr Lival's Samling. Place St. Maurice.

J. Teniers: stort Dyrs maleri med Køer og Faar.
i Ferg: en Ball, Leerknitter og en Keltur kjelde
Jeg har aldrig før seet Dyrsstykker af ham.
Wanvermann: en Vogn med Gæs, den grønne flod
bændet bag Vognen, den brune ligger ved S. Sæ.
En Mand kugler med en Pige i frons.
Anselijn: Deiligt Landskab med en Bro. Gæs dæner
over et Vædested. Et rødt Billede.
Lingelbest. Jægere til best. —
Ostad: en Mand opprover en anden i Benet; deilig Lige vink.
J. Wierdal: Fladt Landskab. —
J. Thaw: Oriente's Portrait. —
J. Wierdal: to Landskaber. Det ene med en Qvinn i det
Ph. Waverm: Deiligt lille Billede med en Qvinn, der er stegt
af sin Himmels. Ganske mgt. lyst og adskilligt.
Abb. Grijp: Stort Stykke med Køer foran.
Abb. v. d. Vilde: Kystparti. Et Par Fiskere staa i Ferg;
Dunne. Det smukkeste klæde, jeg har seet af ham.
J. Teniers: To smukke Landskaber med Figurer. —

Barde du Jardin: en spraddlet Kest i med Lufften; Fjær
og Klunde, der ligger anet.

Berechnung. Et magtligt lille Dyre stikket med Kæer og
Faar; længere inde staaer et Bredt, allerhøjeste
Adsk. o. d. Vildt. Et smukt Dyremaleri. Den fjerde o. d. No
staaer og Trækker.

Nembrandt. Christus opwekker Lazarus. ^{Viskning} Dødt til Liv.
Netschev. Alceptras i en Adlasker kjole. —
Jatfr. Schalkew. En Mand vil knise en Pige (med Liv) $\frac{1}{2}$ død
ene staar tændt, et andet sætter hvin i dygtens.

Karel de Jardin: Synesthetik, en Driest. Gueg. —

P. Vauvermann. Englere aaben bene sig for Klynderne,
men plote og Astes er mig Kjerene, end Klynder og Engle.

Karel die jongste. Ik misst Bille, zeer stillende den jongen
Faders en jongen karakter. Het is een, een
toger van Faders Uitsig. wel.

Jeptha. Dorer et B. Old, som hever hans Navn, men
 det er det samme som var paa West. i. 18. Niholm,
 n. 1792, langt bedre gjort, men vel dy Copi-

H. de Nier. Maarskijn. Oppar et vel H. Lands stygher
Demarne. Et smukt Landskab.

D. Vries. Landschap met Byzantijner: —

Lingelbach: an Charlatan composed of many Figures

Bonghem. Landskab med Bjerge

Überlingen Landsk. Schnitt 7 ad conservat.

Verboom. Landskab.

Nykalert. Stue med Fjerner

Thomas Weyk. Alchimist.

Jordæns. Pan g en Nyömphe. (Kad's Pan g Spring?)
N. g. d. - k. k. M. g. M. -

Y. M. Dinaal iset Verche van ypas en deel
Billeden men docht ver. intet Catalay. Pasfaldende
van inij et gammelt Billed: 3 Feldes, sint et

am Ende d. d. 20. Nov. 1890

Portrait, en staaende Portraitfigur af et Frøysk
Hjætte, som vel kunde være af J. Klen (?)

Det var tilnærm en indvalgt lille Samling,
opbeholdt i 4 ikke store Værelser, der i de indmæ-
rkedes den end ingen som helst Pragt. Møblerne
være nøjagtig og beskedne og man saa det var en
velhavende Mand's Bolig, men Malerier og
Skulpturer var dog det, der dominerede. Her
var adskillige Marmor-sager, men først forstaa
j end nu ellers lidt, til at j kan have mig no-
gen Mening derom. Billederne vare i det
alle fortræffeligt conserverede, og endda den
Samling, som mest her betragte mig af alle den
j paa Reisen her over. Hvad det j maaske
en Glæde at kunne samle saadanne Sager om sig.
Man saa ogsaa, at Eieren glædede sig ved sine
smaa Støtte. Der var foruden et Stald, ind
rettet som Tabellerne i et Galleri: Hyokken,
tillige en Suite af Oaderinger og Kbhers af alle
Billederne; men disse Ting vare for en stor Del
maadeligt gjort. Familien var paa Landet, saa
j kunde ganske af roligere hængse mig til
deres Høje, en uventet Erstatning fordi j
ikke paa Calanes Værelse at se, men maaske
nået med hans ene Billed: Minderet.

J Franc -
ger j en gammel Kone, som lødte mig ind.
Derpaa gik j en lille Spadseretur udenfor Byen
paa den Kant, hvor man har begyndt at bygge
til Bjergene; men kun et Par Steder kunde j se

Lænen paa Tappene. I Eftermiddag skulde jeg af-
 giave Brevet til Mademoiselle Perrari fra Frø
 Frølich; jeg hører at Professoreren er mig lig. Og
 da tænker jeg at give Tønnen til Mont Blanc.
 For en lille Pibe, Tøndepræg og Frictionsfrø. 17. 18. 19. 20.
 Det er en Færdsels at komme i den franske Bor-
 tiker; altsaa saa mig selv, og man bliver saa net
 og for kommende behandlet, at det næsten mere
 ligner et Besøg. Jeg har med Færdselsnet ind
 i Medelantikkene ved at gøre færdi, og der er
 mange mig selv klodde unge damer ved Lige-
 ne, det hele saa elegant, at det maa i den Grad
 frøpene den tænderigt vante Næder. I enkelte
 Værksteder ere ganske aabne, saa man foruden
 kan se Værkstedet derinde; saaledes en Lødel-
 mager, for hvis Værksted der stod ingen der var,
 men det hele kom som et aabent Værk. I dag skim-
 mer talen og forholder endnu mere det Pige-
 Færdige, som Løst af Løst virkelig har i den
 Grad. Jeg er det ikke det, jeg ønsker at se paa
 min Færd; Løst kan vel blende men aldrig
 indtage mig, og jeg længes atter efter den fri Na-
 tur og mellem de høje Alper. Der vil jeg vandre
 Brønnen og med stille blændende betragte
 Skaberens vældige Værk; maaske atter vandre
 her tilbage for at gøre med Dampskibe over Ma-
 seille og Middelhavet, da jeg frygter at se i Na-
 tur inden Kjendskab til Sprøget; jeg ser, hvor ha-

særdeelt det alt her er, og fransk er mig dy
 re langt mere bekendt; men det er end den
 stærste Anstrængelse at jeg kan give mig for
 staaelig og forstaae de livlige, barmhjertige
 Folk her. — Paa Gaderne ser jeg en Mængde
 Minutige, meget indpyntede, smaa Osler af
 forskjellige Farver og mange maleriske Kyn-
 sters. Læst her alt paaet mere ^{sen} tidlige,
 offentlige Karakter; paa Gaden lader man
 sine Stoler puds, om man vil, Lærerne
 gaa med Strikketøj paa Promenaderne.
 Fartingene ere for en stor Deel belegte med As-
 phalt, og er langt tilbage; her har man
 det i kjørne Mönstere. Qvænen flyder med
 vrende Fart gennem Byen, og over den paa
 flere nete Bræer, en meget lang, for Ende
 af hvilken ligger et riktigt Hotel. ^{Neuephen?}
 Det er sandt: paa et Staffeli hos Mr. Linat
 stod et Billede af greuze med sine helb. Figurer,
 hvad jeg ikke for her set af ham. Men det forbaier
 so mig ad sin Leaghet. Læst her Modererne
 og de to Børns Moderer ganske i samme Stilling,
 hvad der gjorde en yderst behagelig Virkning.

En inventet Gled. Nær jeg med et helij Mese
 have bragt en fransk Læring til Verden, og
 den er forstaaet, da er det ganske mere sandt
 at hene med en Plastighed, som ingen dansk

Tango kjendte op sine Mager til (med mindst
det skulde være Ole Knudsen): *oui! oui!*
oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui! oui!
oui! oui! man siue! - Saaledes kom *ji* ind
til Professor Pürrari's Familie med
et Anbefalings brev fra Fru Faalich, og da
ji en Stund havde arbejdet i det franske, ind
til *ji* stod ret solide og ivrigt, indbrød *ji*
kald portialet: nu parlez vous pas alle
mand, madame iselle? - *Nei!* men *ji* taler
dansk, sagde hun. Professoren var rigtig
bed, saa de to Døttre traf *ji* meget med skær-
pe, men de underholdt sig venligt med sin
en Timetid, hvorpaa *ji* ither gik ind i en
Verden, hvor *ji* ikke gjælder stort mere end de
Vindende. *ji* kan næsten gøre Taarer:
Pinene, naar *ji* tænker paa Steen Blichers:
en Landskys Dags, hvor han vil
føre fransk for at have hvad Frøkenen
siger. *ji* bliver blid om Hjertet, naar *ji* tæn-
ker paa de kjærlige Toner; min lille
søster skal med i Pandolen, som alt i pak-
ket til Niuen omorgen til Mont blanc og
Chamonix. - Da *ji* ither gik ind til Bijou
var *ji* ind paa Rosencro's, hvor der staa-
en Dildstøtte til hans Minde. - Paa
Niuen skinnede Mont blanc med dets Top
overordentlig etbrillant; man sagde mig
at det tyder mere Regn, o. wee.

14 Læs for Ligeve til Bjergene.
4 Fr 10 Pen. for at Jean Pasich er uet af den sardiniske Minister.
9-10 - for imorgen at kjøre til Chamonix.
10 - for at købe penge til Bjergene i de grand aigle.
15 fr 50 cent for 2 Dage og 3 Nætter i Høtel den grand aigle, den
Den her slæbt en slæde Klov imig; jeg som søgte
la balance, Jotferdigheden selv; men der var
det vel ikke godt mig stort behag. Jeg kunne ikke
Mange, som Betty: Vallkilds sagde, da hun sad
i Gjengen. Men da skal det sig, eller tilf.?

Loversdag 28 Jänner
Høtel reguler.
Chamonix

1 Fr - tog min Vest imorgen for en Kjøp Kæffe;
men saa bad han mig ogsaa gaa samme
Tid en Pose. Vi kjørte Kl 7 fra Jernf.,
passerede den sardiniske Grænsen,
bleve skarpt interesseret og maatte af
gaa mere Pas, som vi senere medtog
paa et andet Sted, hvor nogle Karabin-
niers, der saad som Kleskebetjenerne
i Kjøkken i gammeldegs Livree, holdt
Vagt. Senere færdigte vi den lille Flod
Arve, der i de yndigste Bjerge afgydede
sig gjennem Dalen. Bjergene var ikke
saa høje endnu, at der laa Sne paa
sne. Isbjergene kunde gaa til
1 1/2 Franc. Talanche, hvor vi spiste til Middag.